

Hij overwon zichzelf en schreef in het weekend een artikel¹ in warme en hartelijke bewoordingen waarin hij 'de vredelievendheid' van de koningin onderstreepte en zich 'overtuigd' noemde, 'dat (het moge dan zijn per visserspink of per modern verkeersmiddel) koningin Wilhelmina straks naar haar land zal terugkeren en daar door een juichende bevolking met de oude en toch ook weer nieuwe geestdrift zal worden ontvangen.'²

Van Kleffens had nog op vrijdag het gesprek met de koningin aangevraagd. Het vond zaterdag plaats. De kabinetsdelegatie bestond uit hemzelf, Albarda en Welter. Zij wezen haar, zo vernam Hart nog diezelfde dag van Welter,

'op de ongewenstheid, speciaal tegenover de publieke opinie in Nederland, van het brengen van veranderingen in de regering door een ontslag van de Geer. Het bleek, dat de koningin niet alleen grieven had tegen de Geer in verband met het haar niet meedelen van zijn plan om naar Zwitserland te gaan, maar ook om zijn gebrek aan leiding en aanpassingsvermogen'³ -

dat gebrek werd door de drie ministers toegegeven, maar was het dan niet mogelijk om niet verder te gaan dan tot vervanging van de Geer louter als voorzitter van de ministerraad, zodat hij zijn minister-portefeuilles (hij was behalve minister van financiën ook minister van algemene zaken) althans gedurende zekere tijd zou kunnen behouden? Vooral Welter bepleitte, dat men, zei hij, '*fortiter in re, sed suaviter in modo*'⁴ zou optreden. 'Ik ken geen Latijns', antwoordde de koningin, 'maar ik weet wel een goed Nederlands spreekwoord: 'Zachte heelmeeesters maken stinkende wonden.'⁵ Zij zegde toe dat zij het verzoek der ministers zou overwegen.

Onmiddellijk na het gesprek deed van Kleffens nog eens schriftelijk, nl. in een brief die door Beelaerts naar haar verblijf meegenomen werd, een beroep op de koningin om de Geer niet volledig te laten vallen: kon deze niet als minister zonder portefeuille voorlopig aanblijven? Hij zou dan van zijn feitelijke invloed beroofd zijn, maar aan de buitenwereld zou het beeld van een kabinetscrisis bespaard blijven.

Het betoeg maakte op de koningin geen indruk. Zondag ging de door

¹ *Vrij Nederland* (Londen), 31 aug. 1940. ² De Geer zond zijn tekst op maandag 26 augustus in afschrift aan de koningin toe; hij vroeg of zij bezwaren had. De koningin stelde op schrift dat Beelaerts en van Tets moesten beoordelen, 'of de vredelievendheid ermee door kan' (zij vonden van wel). Er moest voorts een brief naar de Geer uitgaan. 'In ieder geval', schreef de koningin, 'eraan toevoegen dat ik getroffen ben door de gevoelvolle woorden.' (Archief kab. der koningin). ³ *Het dagboek van dr. G. H. C. Hart*, p. 101. ⁴ 'Krachtig in de zaak, maar zacht in de wijze waarop.' ⁵ Welter, 7 nov. 1955, van Kleffens, 7 febr. 1956.